

ประกาศ

สถาปนาสมเด็จพระสังฆราช

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
รามธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า
โดยที่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วางลง
สมควรที่จะทรงสถาปนา สมเด็จพระราชาคณะชั้นดำรงตำแหน่งสมเด็จพระ
สังฆราช เพื่อจักได้บริหารการพระศาสนา ตามพระราชบัญญัติ
คณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๕๐๕ และตามระเบียบราชประเพณี ให้สมบูรณ
สืบไป และโดยที่ได้ทรงสดับคำกราบบังคมทูลของคณะรัฐบาล กับทั้ง
สังฆทัตตะนิมहाเถรสมาคมเป็นเอกฉันท์

จึงทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระญาณสังวร ฯ เป็นพระมหาเถระ
เจริญในสมณคุณเนกขัมมปฏิบัติ สมบูรณ์ด้วยศีลสมาจารวัตร รัตตัญญู

มหาเถรกรรมชรรณ ดำรงสถาพรอยู่ในสมณพรหมจรรย์ตลอดมาเป็นเวลา
ช้านาน ได้ประกอบกรณียกิจเป็นที่านุหิตประโยชน์ไพศาลแก่พุทธจักร
และอาณาจักร ดั่งมีอรรถจริยาปรากฏเกียรติสมภารตามความพิสดารใน
ประกาศสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะมหาสังฆนายก เมื่อวันที่ ๕
ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ นั้นแล้ว

ครั้นต่อมา สมเด็จพระญาณสังวร ฯ ยังเจริญด้วยอุตสาหวิริยาคิณ
สามารถรับภาระธุระพระพุทธานุศาสน์ เป็นพาหุกิจนิตยสมาทานมิได้
หือถอย ยังการพระศาสนาให้รียบร้อยและเจริญมั่นคงยิ่งขึ้นเป็นลำดับ
มา ในการปกครองคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช
๒๕๐๕ สมเด็จพระญาณสังวร ฯ ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถร
สมาคมมาแต่เริ่มแรก เป็นเจ้าคณะกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ
ฝ่ายธรรมยุต เป็นประธานกรรมการคณะธรรมยุต และเป็นเจ้าคณะใหญ่
คณะธรรมยุต ในการปริยัติศึกษา เป็นกรรมการปรับปรุงหลักสูตรศาสน
ศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นนายกกรรมการและนายกสภาการศึกษามหามกุฏ
ราชวิทยาลัย เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนนครปริยัติธรรมคณะธรรมยุต
ด้านการพระศาสนาในต่างประเทศได้เป็นประธานดำเนินการและประธาน
กรรมการอุปถัมภ์ ในการสร้างวัดและอุโบสถในประเทศต่าง ๆ หลายแห่ง
คือ วัดพุทธรังษี ณ นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย วัดจากร์ตาธรรม
จักรขัย ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย วัดแคโรไลนาพุทธจักร
วนาราม ในรัฐแคโรไลนาเหนือ สหรัฐอเมริกา อุโบสถวัดนครมณฑลปรั
กัรตีวิหาร ณ เมืองกัรตีปุร นครกานูมันฑู ประเทศเนปาล ได้ไปตุการ

พระศาสนา ณ ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย
 อินเดีย เนปาล หลายวาระ เป็นประธานสงฆ์จากประเทศไทย ไป
 ประกอบพิธีผูกพัทธสีมาอุโบสถวัดจากรัตนาธรรมจักรชัย ซึ่งเป็นการ
 ผูกพัทธสีมาอุโบสถเป็นครั้งแรกของวัดพระพุทธศาสนาเถรวาทใน
 ประเทศนั้น ไปบรรพชากุลบุตรชาวอินโดนีเซีย ณ เมืองสมารัง ตาม
 คำอาราธนาของคณะสงฆ์สังฆเถรวาทอินโดนีเซีย ไปบรรพชากุลบุตร
 ศากยะแห่งเนปาล ตามคำอาราธนาของคณะสงฆ์เนปาล ไปร่วมประชุม
 สหพันธ์คณาจารย์ในฐานะแขกพิเศษ ณ ประเทศอินเดีย ด้านการ
 แสดงและเผยแผ่ธรรม แสดงธรรมเป็นประจำในวันธรรมสวนะและ
 วันอาทิตย์ ในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร บรรยายธรรมในการฝึกอบรม
 การปฏิบัติทางจิต ทุกวันพระและวันหลังวันพระ ณ ตึก สว. ธรรมนิเวศ
 บรรยายธรรมในรายการบริหารทางจิตสำหรับผู้ใหญ่ ทางสถานีวิทยุ อ.ส.
 พระราชวังดุสิต เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ บรรยายธรรมแก่ชาวต่างประเทศ
 ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ นอกจากนี้ยังได้เรียบเรียงหนังสือ
 ทั้งที่เป็นตำราประกอบการศึกษา ธรรมกถา ธรรมเทศนา และสารคดี
 อีกเป็นอันมาก เช่น เรื่องหลักพระพุทธศาสนา แนวปฏิบัติในสติปัฏฐาน
 สัมมาทิฐิ โสฬสปัญหาธรรมบรรยายพระพุทธศาสนากับสังคมไทย
 ดำเนินวัดบวรนิเวศวิหาร เล่ม ๒ เป็นต้น ทั้งยังได้ริเริ่มให้แปลหนังสือ
 อธิบายธรรมะในพระพุทธศาสนาเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นการ
 เผยแผ่และเป็นคู่มือการศึกษาพระพุทธศาสนาสำหรับชาวต่างประเทศ
 อีกทางหนึ่ง ในด้านสาธารณูปการได้เป็นประธานกรรมการอุปการะฝ่าย

บรรพชิต ในการก่อสร้าง ตึก ภปร. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้ร่วมกับ สภากาชาดไทยสร้างตึกวชิรญาณวงศ์และตึกวชิรญาณสามัคคีพยาบาล เป็นตึกสงฆ์และใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ในการพระอารามนั้นก็ได้อเอาใจใส่ควบคุมดูแล ระวังรักษา และบูรณะปฏิสังขรณ์ปูชนียวัตถุสถาน ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งทรุดโทรมเสียหาย ทั้งในเขตพุทธาวาส และสังฆาวาส ให้ดำรงคงสภาพที่มั่นคงถาวรและเรียบร้อยงดงาม ทั้งได้สร้างอาคารขึ้นใหม่อีกหลายหลัง อาทิ ตึก สว. ธรรมนิเวศ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี นับว่าสมเด็จพระญาณสังวร ฯ เป็นผู้ปรีชาสามารถอย่างยิ่ง ในการปกครองทะนุบำรุงพระอารามหลวงที่มีความสำคัญ ให้เจริญรุ่งเรืองสมพระราชประสงค์

สมเด็จพระญาณสังวร ฯ ยังได้เป็นประธานอุปถัมภ์การสร้างวัดในต่างจังหวัดอีกหลายแห่ง เช่น วัดรัชดาภิเษก วัดพุทธ จังหวัดกาญจนบุรี วัดวังฟูไทร จังหวัดเพชรบุรี วัดล้านนาสังวราราม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ที่สำคัญ ได้เป็นประธานสร้างวัดญาณสังวราราม ที่ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในเมื่อที่ ๓๖๖ ไร่ ให้เป็นที่บำเพ็ญสมณธรรมของพระภิกษุสามเณร และเป็นประโยชน์แก่อุทฺถการพัฒนาอาชีพของประชาชนในถิ่นนั้น อุทิศถวายพระราชกุศลแด่พระอติตมหาราชผู้ทรงกอบกู้ชาติไทย และสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชทุกพระองค์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ซึ่งได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมราชโอรสธิดา

ทุกพระองค์ ไปทรงเป็นประธานในพิธีผูกพัทธสีมาพระอุโบสถ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕

อนึ่ง เมื่อคราวทรงพระผนวชและประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร สมเด็จพระญาณสังวร ฯ ได้รับหน้าที่เป็นพระอภิบาลโดยตลอด และต่อมา ได้เป็นผู้ถวายพระธรรมเทศนาพระมงคลวิเสศกถา ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ปีพุทธศักราช ๒๕๑๗ และได้ถวายสืบทอดจาก สมเด็จพระสังฆราช วาสนมหาเถระ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

บัดนี้ ก็เป็นที่ประจักษ์ว่า สมเด็จพระญาณสังวร ฯ เป็นผู้เจริญยิ่ง ด้วยพรชยาคุณ รัตตัญญูมหาสถาวรธรรม ยินดีในเนกขัมมปฏิบัติ เป็น อจลพรหมจริยาภีรตย์ยังช้านานมา ดำรงมั่นในศีลสมาธิปัญญาได้ เสื่อมลอย มีจริยาวัตรสำรวมเรียบร้อยไม่หวั่นไหวต่อโลกามิส เป็น พหุศรัทธบัณฑิตผู้ทรงปรีชาญาณลึกซึ้งแจ่มใส รอบรู้ในพระไตรปิฎก ธรรมวิสารท สามารถวิจัยวิจารณ์ธรรมนำมาแสดงได้ถูกต้องเที่ยงตรง บริสุทธิบริบูรณ์ เกอกุลสงเคราะห์พุทธบริษัทโดยเสมอหน้าเป็นอเนก ประการ ได้เป็นครูและอุปัชฌายาจารย์ของมหาชนมากมาย มีศิษยานุศิษย์ แพร่หลายไพศาล เป็นที่เคารพสักการแห่งมวลพุทธศาสนิกบริษัททั่วสงฆ มณฑล ตลอดจนอาณาประชาราษฎร์ทั่วไป สมควรจะได้สถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานาธิบดีแห่งสงฆ มณฑล เพื่อเป็นศรีศุภมงคลแด่พระบวรพุทธศาสนาสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดให้สถาปนา สมเด็จพระญาณสังวรฯ ขึ้น
เป็นสมเด็จพระสังฆราช มีพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า
สมเด็จพระญาณสังวรบรมนริศรธรรมনীติภิบาล อริยวงศาตญาณวิมล
สกลมหาสังฆปริณายก ตรีปิฎกปริยัตติธาดา วิสุทธจริยาธิสมบัติ
สุวัฑฒนภิธานสงฆวิสุต ปาฬจนุตตมพิสาร สุขุมธรรมวิชานธำรง วชิร
ญาณวงศวิวัฒน์ พุทธบริษัทคารวสถาน วิจิตรปฏิภาณพัฒนคุณ วิบุลย์
จาวรวัตรสุนทร บวรธรรมบพิตร สรรพคุณิสรมหาปธานาธิบดี ความว่า
อรัญยवास สมเด็จพระสังฆราช เสด็จสถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร
พระอารามหลวง เป็นประธานในสังฆมณฑลทั่วราชอาณาจักร

ขออาราธนาให้ทรงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วย
ระงับอริกถ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในสังฆมณฑลทั่วไป โดย
สมควรแก่พระอริยสัจซึ่งพระราชทานให้ ทรงเจริญพระชนมายุ วรรณ
สุข พล ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติวิรุพหิไพบูลย์ ในพระ
พุทธศาสนา เทอญ

ให้ทรงมีพระราชอาคันและพระครูฐานานุกรมระดับพระอริยยศ
๑๕ รูป คือ พระมหานายก พุทธปาจนติกโลกยปสาทาภิบาล สกล
สังฆประธานมหาเถรกิจการิ คณาธิบดีศรีรัตนคณาจารย์ พระราชาคณะ
ปลัดขวา ๑ พระจตุนายก ธรรมনীติสาธกมหาเถรธการิ คณะกัจบรรหาร
ธุการิ สมุหบดีศรีธรรมภาณกาจารย์, พระราชาคณะปลัดซ้าย ๑ พระครู
วิสุทธิธรรมภาณ ๑ พระครูพิศาลวินยวาท ๑ พระครูประสาทพุทธปิต
พระครูพระปริตร ๑ พระครูประสิทธิพุทธมนต์ พระครูพระปริตร ๑

เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๖๓ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ เมษายน ๒๕๓๒

พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสรภัญญ์ประกาศ พระครู
คู่สวด ๑ พระครูสรนาทวิเศษ พระครูคู่สวด ๑ พระครูนิเทศธรรมจักร ๑
พระครูพิทักษ์ชรรกิจ ๑ พระครูสังฆสิทธิ์กร ๑ พระครูสมุห ๑ พระครู
ใบฎีกา ๑ ขอให้พระคุณผู้ได้รับตำแหน่งทั้งปวงนี้ มีความสุขสิริสวัสดิ
สถาพรในพระบรมพุทธศาสนา เทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๒ เป็นปีที่ ๔๔
ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

นายกรัฐมนตรี